

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

31.08.2015 № 04-1662

На № _____ від _____

Прем'єр-міністру України
Яценюку А.П.

Щодо результатів аналізу використання коштів державного бюджету на забезпечення діяльності органів державного управління у 2013-2014 роках

Шановний Арсенію Петровичу!

Рахункова палата провела аналіз використання коштів державного бюджету на забезпечення діяльності органів державного управління у 2013-2014 роках і зробила такі висновки.

Впродовж вказаного періоду використання органами державного управління коштів державного бюджету, виділених на забезпечення їх діяльності, здійснювалося **в умовах постійних організаційних змін** шляхом утворення нових, реорганізації, ліквідації, змін підпорядкування та перейменування існуючих державних органів. Вжиті Кабінетом Міністрів України у 2014 році заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади, скорочення чисельності управлінського персоналу та зменшення видатків на утримання державних органів **виявилися малорезультативними**, що негативно позначилося на стані фінансового забезпечення поточної діяльності окремих державних органів, створило суттєві диспропорції в умовах оплати праці державних службовців та відобразилося на повноті та якості виконання державних функцій.

Проведена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 оптимізація системи центральних органів виконавчої влади **не ґрунтувалася на результатах комплексного функціонального обстеження цих органів**, внаслідок чого намічені цілі не досягалися та реорганізації центральних органів виконавчої влади продовжувалися у часі. В цілому протягом останніх двох років у стані організаційних і структурних перетворень перебували **17 центральних органів виконавчої влади**, або майже **чверть їх загальної кількості**, що потребувало додаткових витрат державного бюджету, пов'язаних з проведенням таких заходів.

Запровадженими Кабінетом Міністрів України у 2014 році заходами з економії бюджетних витрат скорочено видатки на утримання апаратів державних органів **на 2355,8 млн. грн. (16,7 відсотка)**. Однак ці заходи були проведені **без урахування специфіки і сфер діяльності кожного конкретного органу**, переліку їх функціональних повноважень та фактичного, неспівставного з потребами, стану забезпечення фінансовими і матеріальними ресурсами. При забезпеченні фінансовими ресурсами розрахованих потреб окремих органів державного управління на рівні близько 40 відс. фактичні видатки на їх утримання **скоротилися більше ніж на 10 відс.**, що змусило їх **забезпечувати поточну діяльність за рахунок коштів з альтернативних джерел**, зокрема, за рахунок власних коштів працівників і коштів підвідомчих господарюючих суб'єктів.

Видатки органів державного управління на оплату праці їх працівників у 2014 році були **скорочені з 12361,2 до 10216,2 млн. грн. (на 17,3 відс.)**, що майже дорівнювало видаткам цих органів, затвердженим з урахуванням змін на 2012 рік (10838,2 млн. гривень). Тобто вжитими Кабінетом Міністрів України у 2013-2014 роках заходами **зменшено видатки на оплату праці працівників державних органів порівняно з 2012 роком лише на 622 млн. грн. (5,7 відсотка)**. Проте таке зменшення спричинило зниження матеріальної зацікавленості працюючих в державних органах, а відтак значну плинність кадрів та необхідність проведення постійних змін структур, штатних розписів, положень про структурні підрозділи та посадових інструкцій працівників, **порушення змісту існуючої системи оплати праці державних службовців**, а також призвело до істотних диспропорцій в умовах оплати праці окремих категорій працівників, особливо керівного складу.

Запроваджені заходи з економії бюджетних коштів зменшили у 2014 році обсяги видатків органів державного управління на утримання службових транспортних засобів та оплату транспортних послуг на 31,6 млн. грн. (41,3 відс.) за рахунок скорочення встановленого ліміту транспортних засобів з 4769 до 1991 од. (майже у 2,5 рази). Водночас **очікуваного економічного ефекту від реалізації частини понадлімітних транспортних засобів досягнуто не було**. Із передбачених для продажу 1192 легкових автомобілів фактично реалізовано **лише 434 од. на суму 14,1 млн. грн. (36,4 відс. транспортних засобів, які пройшли експертну оцінку)**, оскільки на продаж здебільшого виставлялися законсервовані й аварійні автомобілі та транспортні засоби з тривалим терміном використання. При цьому **було понесено витрати на проведення експертної оцінки автомобілів на суму 581,7 тис. гривень**.

Впродовж 2013-2014 років обсяги надходжень спеціального фонду у вигляді плати від оренди державного майна **зменшилися з 30,7 до 27,3 млн. грн. (на 11,1 відсотка)**. Як засвідчили результати проведених Рахунковою палатою контрольних-аналітичних заходів, це пов'язано із зменшенням попиту на оренду приміщень внаслідок загального погіршення економічного становища в країні. Водночас з боку уповноважених органів управління майном **належного контролю за ефективним використанням і збереженням об'єктів державної власності**, що перебувають в їх управлінні, **не здійснювалося**, що призводило до втрат державного бюджету від

неотриманої орендної плати.

За вказаний період обсяг надходжень органів державного управління за іншими джерелами, включаючи гранти міжнародних фінансових організацій на реалізацію відповідних проектів, **збільшився з 123,5 млн. грн. до 149,9 млн. грн.** (на 21,4 відсотка). При цьому постійні та безсистемні процеси структурних перетворень, які відбувалися у системі цих органів, **не сприяли ефективному використанню отриманих коштів.** Якщо на регіональному рівні більшість компонентів проектів виконувалися своєчасно у запланованих обсягах, то на центральному рівні з вищевказаних причин не забезпечувалося завершення конкретних заходів, неповною мірою виконувалися організаційні та інші дії, які були погоджені та затверджені в рамках відповідних планів підготовки центрального компонента відповідного проекту. У результаті **отримані на реалізацію проектів кошти використовувались частково, а їх завершення відтермінувалось.**

Аналіз також засвідчив, що чинна на сьогодні нормативно-правова база, яка регламентує функціонування органів державного управління, має **суттєві правові прогалини.** Положення про 12 центральних органів виконавчої влади, а також гранична чисельність працівників окремих новоутворених органів на дату проведення аналізу Кабінетом Міністрів України не затверджені, що унеможлиблює належне виконання ними покладених завдань та функцій.

Незважаючи на те, що реорганізовані та ліквідовані у вересні 2014 року державні органи офіційно припиняли своє функціонування як юридичні особи, передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 № 1074 акти Кабінету Міністрів України щодо можливості забезпечення здійснення утвореними органами їх повноважень та виконання функцій на дату аналізу не були прийняті. У результаті **протягом восьми місяців з дати запровадження оптимізації мав місце організаційно-правовий вакуум:** ліквідовані центральні органи виконавчої влади фактично вже не функціонували, а новостворені ще не були наділені повноваженнями виконувати покладені на них завдання. Відтак окремі сфери суспільного і державного життя тривалий термін залишалися за межами державного управління.

Зважаючи на виявлені під час аналізу проблеми, а також враховуючи, що Кабінет Міністрів України є вищим органом в системі органів виконавчої влади, який наділений повноваженнями щодо розроблення і здійснення заходів з удосконалення системи цих органів з метою підвищення ефективності їх діяльності, на ім'я Міністра Кабінету Міністрів України було надіслано для врахування звіт про результати даного аналізу. Зауваження та пропозиції стосовно викладених у звіті фактів до Рахункової палати не надходили.

За результатами аналізу Рахункова палата рекомендує Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо:

- затвердження положень про центральні органи виконавчої влади як це передбачено Законами України “Про Кабінет Міністрів України” та “Про центральні органи виконавчої влади”;

- затвердження у встановленому порядку актів Кабінету Міністрів України щодо можливості забезпечення новоствореними органами виконавчої влади повноважень та виконання функцій органів, що припиняються, як це

передбачено вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 № 1074;

– приведення при складанні проекту Державного бюджету України на наступний рік порядку фінансового забезпечення діяльності новостворених органів у відповідність до Бюджетного кодексу України та Закону України “Про джерела фінансування органів державної влади”;

– прийняття рішень про ліквідацію, утворення та реорганізацію центральних органів виконавчої влади виключно на основі комплексної оцінки виконуваних функцій та соціально-економічних наслідків з метою припинення практики безсистемних структурних перетворень та недопущення неефективних витрат державного бюджету на реорганізацію;

– забезпечення єдиного підходу до порядку планування видатків на утримання органів державного управління з урахуванням об’єктивної обумовленої потреби, а також визначення єдиних методологічних засад у цьому питанні;

– затвердження граничної чисельності усіх органів виконавчої влади, утворених у результаті запровадженої у 2014 році оптимізації їх системи;

– забезпечення належного контролю з боку уповноважених органів управління за ефективністю використання і збереженням об’єктів державної власності з метою уникнення втрат державного бюджету, зокрема від неотриманої орендної плати;

– прискорення реалізації понадлімітних транспортних засобів, що перебувають на балансах органів державного управління;

– забезпечення постійного контролю за використанням органами державного управління коштів міжнародних фінансових організацій та посилення відповідальності за повноту та результативність реалізації проектів, виконаних за рахунок цих коштів.

Про розгляд листа та вжиті заходи просимо поінформувати відповідно до пункту 11 статті 7 Закону України “Про Рахункову палату”.

З повагою

Голова

Р.М. Магута